

Handläggare: Monica Fredriksson
Telefon: 08-508 09 032

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Ny alkohollag (SOU 2009:22) – svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Annette Luengo
t.f. stadsdelsdirektör

Siw Lideståhl
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av Alkohollagsutredningens slutbetänkande *En ny alkohollag* (SOU 2009:22).

Förvaltningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag om ny alkohollag, men redovisar i ärendet vissa synpunkter vad gäller förslagen rörande folköl.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av Alkohollagsutredningens slutbetänkande *En ny alkohollag* (SOU 2009:22). Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 20 maj 2009.

Remissmaterialet omfattar ca 250 sidor och bifogas därför inte i helhet, endast författningsförslaget bifogas. Den som vill ta del av det kompletta slutbetänkandet kan kontakta nämndsekreterare Gunilla Schedin, telefon 508 09 015, eller registrator Riitta Johansson, telefon 508 09 017. Utredningen kan också laddas ner från följande webbadress: <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/121591>

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kanslistaben i samarbete med vuxenavdelningen. Synpunkter har inhämtats från barn- och ungdomsavdelningens fritidsenhet.

Ärendet

Remissmaterialet i sammandrag

Utredningen har haft i uppdrag att göra en total översyn av den nu gällande alkohollagen (1994:1738). I utredningens direktiv anges vissa frågor som särskilt ska uppmärksammas, bl.a. ålderskontrollen vid försäljning av s.k. folköl och förbudet mot att bjuda unga på alkohol. I förslaget har den nu gällande alkohollagen även omarbetats ur redaktionell och språklig synpunkt. Nedan redogörs för de huvudsakliga förändringar som föreslås i förhållande till nu gällande rätt.

Allmänna bestämmelser för försäljning och utlämnande av alkoholdrycker

Utredningen föreslår att kommersiell förmedling av försäljning av starköl, vin och spritdrycker ska bli förbjudet. Bakgrunden är att det, sedan det blev tillåtet för privatpersoner att föra in sådana drycker för privat konsumtion genom yrkesmässig befordran eller annan oberoende mellanhand, på marknaden har uppträtt aktörer som i vinstsyfte förmedlar eller planerar alkoholförsäljning från lager utomlands och vars verksamhet i längden kan utgöra ett hot mot detaljhandelsmonopolet. Förbudet ska dock inte gälla transporter. Överträdelse ska kunna bestraffas som olovligt anskaffande av alkoholdrycker.

Ungdomars åtkomst till alkohol

Att skydda barn och ungdom mot alkoholens skadeverkningar har sedan länge varit ett av alkoholpolitikens främsta syften. Sedan 1 juli 2001 råder förbud mot att bjuda den som inte har fyllt 20 år på spritdrycker, vin eller starköl eller den som inte har fyllt 18 år på öl, om det med hänsyn till den bjudnes ålder eller

omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarligt. I utredningens direktiv anges att utredaren ska kartlägga hur bjudförbudet i alkohollagen tillämpas, samt undersöka behovet av att utvidga förbudet ytterligare. Det ska dock även i fortsättningen vara tillåtet att bjuda underåriga på enstaka glas under kontrollerade former. Utredningen föreslår att den s.k. bjudregeln förtydligas och skärps så att det framgår att huvudregeln är att det inte är tillåtet att bjuda underårig på alkohol, men att det undantagsvis kan vara tillåtet. Undantagen består i att förtäringen sker på plats och i kontrollerade former, samt att det med hänsyn till den unges ålder och utveckling och omständigheterna i övrigt står klart att det inte kan vara till skada för honom eller henne. Med kontrollerade former avses att förtäringen bör ske i närvaro av någon ansvarskännande vuxen.

Detaljhandel med s.k. folköl

I motsats till vad som gäller för spritdryck, vin och starköl krävs inte särskilt tillstånd för detaljhandel med öl som innehåller mellan 2,25 och 3,5 volymprocent alkohol, i dagligt tal kallat folköl. Utredningen föreslår att det nuvarande systemet med anmälningsförfarande behålls, men att det införs en sanktion om anmälningsskyldigheten inte fullgörs. Underlåten anmälan ska kunna bestraffas med böter eller fängelse i sex månader. Vidare ställs i lagtexten ett uttryckligt krav på att den som bedriver detaljhandel med öl ska svara för att personalen har nödvändiga kunskaper om vilka regler som gäller för ölförsäljning samt att kommunen ska ha en tillsynsplan.

Marknadsföringsreglerna

Utvecklingen av främst reklam på Internet har föranlett vissa ändringsförslag. De bestämmelser som gäller vad framställning i bild får innehålla har utvidgats till att gälla annonsering även i andra medier än periodiska skrifter. Vidare har den högsta tillåtna annonsstorleken i periodiska skrifter reducerats, med hänsyn till att dagstidningarna numera som regel kommer ut i tabloidformat.

Serveringstillstånd

Serveringstillstånd och andra frågor som rör servering är det mest omfattande avsnittet med flest förslag till förändringar. Tillstånd att servera starköl, vin och spritdrycker ska liksom hittills meddelas av kommunen. Som en nyhet föreslås att cateringföretag som bedriver verksamhet för servering i slutna sällskap ska kunna få stadigvarande tillstånd.

Det ska bli obligatoriskt för kommunerna att utfärda riktlinjer som tydligt anger vad som gäller beträffande serveringstillstånd. För att åstadkomma större likhet mellan kommunerna föreslås att Statens folkhälsoinstitut (FHI) ska få i uppdrag att

i samråd med Sveriges kommuner och landsting (SKL) utarbeta modeller för riktlinjer samt se över blanketter och andra ansökningshandlingar som krävs.

Kraven på sökandens kunskaper om alkohollagstiftningen skärps. Den som söker serveringstillstånd ska som huvudregel ha genomgått av FHI godkänd examination.

Köksutrustning

Kraven på köksutrustning har ändrats. Utredningen föreslår att serveringsställen ska ha eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat och ha ett varierat matutbud. Formuleringen gör det möjligt för t.ex. sushirestauranger eller restauranger som uteslutande serverar vegetarisk mat att få tillstånd att servera alkoholdrycker. För tillfälliga tillstånd och för cateringstillstånd ställs något lägre krav. Rumsservering på hotell föreslås bli tillåtet efter särskilt tillstånd.

Mässor och liknande

Mässor och liknande arrangemang med provning och avsmakning av alkoholdrycker för allmänheten ska kunna tillåtas under förutsättning att det på mässområdet finns tillgång till lagad mat. Det krävs således inte att varje utställare ska tillhandahålla mat. Däremot krävs att varje utställare ska ha serveringstillstånd. Vinprovning tillåts inte i vidare mån än vad som nu gäller.

Öppettider

Utredningen föreslår att det liksom tidigare ska vara upp till kommunen att för varje enskilt fall bestämma vilka öppettider som ska gälla vid alkoholservering. Viss begränsning föreslås dock. Servering utanför den s.k. normaltiden, kl. 11.00-01.00, ska kunna medges till längst kl. 03.00. (Regeln ska dock inte gälla för rumsservering på hotell.) För att undvika att alla gäster lämnar lokalen nästan samtidigt föreslår utredningen att tiden för utrymning av lokalen utsträcks från dagens 30 till 60 minuter. För de serveringsställen som nu har tillstånd till servering efter kl. 03.00 bör gälla en övergångstid om ett år innan de nya bestämmelserna börjar gälla.

Tillsyn

För att inskräpa vikten av tillsyn föreslås att kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

Påföljder

Sanktionssystemet har förändrats så att varning ska bli den normala påföljden framför återkallelse vid överträdelse av lagen eller vad som i övrigt gäller för

tillståndet. För lindrigare fall införs en ny påföljd, erinran. Återkallelse bör övervägas om den som fått en eller flera varningar inte rättat till de förhållanden som föranlett varning. I vissa fall, t.ex. vid brottslighet, ska dock återkallelse kunna ske utan föregående varning. Straffbestämmelser är oförändrade så när som på tillägg att kommersiell förmedling av försäljning med undantag för transporter, liksom underlåtenhet att anmäla ölförsäljning, ska bli straffbart.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2010.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag.

Vad gäller förslagen rörande detaljhandel med folköl anser förvaltningen emellertid, tvärtemot utredningens förslag, att det bör vara tillståndsplikt för försäljning och servering av folköl. Det finns idag en mängd regler som ska uppfyllas för att få sälja folköl, bl.a. vad gäller utbudet av livsmedel i detaljhandeln och utbudet av maträtter vid servering. I dagsläget kan man anmäla folkölsförsäljning och börja sälja samma dag. Anmälningen av försäljningen innebär att förvaltningen i efterhand gör tillsynsbesök för att bl.a. säkerställa att regler om matutbud uppfylls och att handlaren har utarbetat program för egenkontroll m.m. Enligt förvaltningen skulle administrationen inte öka nämnvärt vid ett införande av tillståndsplikt, däremot skulle tillsynsarbetet underlättas väsentligt.

Förvaltningen är positiv till att det föreslås införas en straffsanktion vid utebliven anmälan av folkölsförsäljning. Däremot är det olyckligt att utredningens förslag avviker från förslagen i Tobaksutredningen. I denna föreslås en skärpning av straffet för tobaksförsäljning till fängelse i högst ett år vid försäljning till minderåriga, medan samma överträdelse gällande folköl föreslås ge som mest sex månaders fängelse. Förvaltningen önskar en samsyn och att sanktionerna är likartade på de olika områdena. Det är viktigt att man inom tillsynen skapar så lika regler som möjligt för tobak och folköl, för att få en bättre förståelse för sanktioner hos handlare och allmänhet.

Bilaga

Alkohollagutredningens författningsförslag